

De eerste in de serie ronde tafelgesprekken betrof **amateurkunst**.

Op **22 januari 2003**, de avond van de Tweede Kamerverkiezingen, kwamen in de Tuinzaal van de Brakke Grond in Amsterdam op uitnodiging van het Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten de volgende deelnemers bijeen: Walter Baas, Bas Broeder, Banno Bruntink, Gerard Cornelisse, Norbert Kunst, Francis Kylian, Grietien Molenbuur, Danny Oosterman, Nazjmiye Oral, Otto van Tubbergen, Lex Veelo en Jos Zandvliet. Vanuit het College van Advies Amateurkunst waren aanwezig Marcel de Groen, Willem van Moort, Marja van Tienhoven en Hans Zoete. Vanuit het Fonds namen deel Michiel de Graef, Ben Hurkmans, Mirjam Moll en Steven Scholten; Linda Rutte zorgde voor de verslaglegging.

De vraagstelling was: In hoeverre doet de artistiek leider (regisseur, choreograaf, componist, beeldend kunstenaar, dirigent etc.) wat hem/haar te pas komt in de eigen ontwikkeling? Wordt er rekening gehouden met hun "klanten" de amateurs en, in het verlengde daarvan, het publiek? Wordt er gewerkt in opdracht? Wat betekent het ontvangen van subsidie voor de autonomie van de artistiek leider en die van de amateurs? Zien we in de themakeuze parallellen met de professionele kunsten? Zijn er verschillen te benoemen tussen de diverse disciplines? Zijn er ontwikkelingen op dit vlak gaande? Wat is de rol van het Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten in de sector amateurkunst en wat zou die moeten zijn?

Aan de hand van een aantal vragen en prikkelende stellingen werd, onder leiding van Marja van Tienhoven, een open discussie gevoerd over de autonomie van de kunstenaar. Hieronder treft u het verslag van deze bijeenkomst aan.

Aanwezig:

Muziek:

Jos Zandvliet, Bas Broeder, Lex Veelo, Norbert Kunst, Otto van Tubbergen, Danny Oosterman, Pauline Goddijn

Theater:

Nazjmiye Oral, Gerard Cornelisse (en theater en dans)

Beeldende kunst:

Walter Baas, Francis Kilian

Dans:

Grietien Molenbuur

Audiovisueel:

Banno Bruntink

College van Advies:

Marja van Tienhoven (voorzitter), Willem van Moort, Hans Zoete, Marcel de Groen

FAPK:

Ben Hurkmans, Mirjam Moll, Steven Scholten, Michiel de Graef, Linda Rutte (verslag)

Afwezig:

Paula Bangels, Hildegard Draaijer, Dirk de Kam

Opening

Ben Hurkmans geeft aan dat deze bijeenkomst in feite een vervolg is op de drie bijeenkomsten die in de maand september met makers, kunstenaars en beleidsmakers, hebben plaatsgevonden. Omdat het jaar 2003 al weer volledig in het teken zal staan van de voorbereidingen voor de Cultuurnota (periode 2005 - 2008), zal het fonds een aantal rondetafel-bijeenkomsten organiseren waarbij het verkrijgen van informatie over de ideeën die "in het veld" leven uitgangspunt is.

Stellingen

1. Bij amateurkunst is het de professional die bepaalt wat er wordt geproduceerd.

Voor: 10 / Tegen: 9

Opmerkingen naar aanleiding van deze stelling

* Bij een orkest bepaalt - in de regel - dirigent/manager/bestuur wat er gebeurt. Het komt ? bij uitzondering - voor dat het publiek bepaalt wat er gespeeld wordt.

- * De professional bepaalt, maar de amateur geeft een richting aan.
- * Je moet ook luisteren naar het publiek, je moet spelen wat zij willen, inspireren en motiveren. (Jos)
- * Omdat er binnen de dansgroep sprake is van een lange termijn-relatie, kun je spreken van interactie. Amateurs bepalen mee; het wordt niet van boven opgelegd. (Grietien)
- * Bij het jeugdorkest is een artistieke commissie opgericht, bestaande uit orkestleden (17-23 jaar), die één a twee keer per jaar bij elkaar komt om het programma vast te stellen. De dirigent is niet degene die alles bepaalt, maar heeft wel een veto wanneer de voorstellen - naar zijn mening - onuitvoerbaar zijn. (Lex)
- * Popmuziek is geen productie. Bandjes presenteren zichzelf en de professional is afhankelijk van wat zij maken. In feite heeft de professional de rol van regisseur, waarbij hij tracht ervoor te zorgen dat alle genres vertegenwoordigd zijn. (Bas)
- * Het is de taak van de regisseur om de artistieke kant te bewaken. Hij/zij bepaalt als het ware de kleur en zoekt de mensen bij het stuk. (Nazjmiye)
- * De klant (amateur) heeft bepaalde plannen, wil iets leren. De professional biedt lesseries op verschillende niveaus. Binnen dit kader wordt de eigen creativiteit geprikkeld. (Banno)
- * Topamateurs hebben de professionals erbij gezocht, nadat zij bepaald hadden wat ze wilden spelen. (Otto)
- * De cursist leert de technieken. In een project draag je als professional het concept, je probeert het beste in de mensen naar boven te brengen. (Francis)
- * Wanneer er met name interesse is voor de inhoudelijke kant, is de rol van de professional minder bepalend. (Walter)
- * De amateur bepaalt zelf (als hij de kennis heeft). Bij studenten is het lastig dat je iedere vier jaar met een nieuwe club mensen moet werken. De professional moet goed letten op de kwaliteit van amateurs. De persoonlijke groei van de professional is niet het eerste doel. (Norbert)
- * Kunst is een communicatiemiddel om mensen samen te brengen. Het publiek moet een afspiegeling zijn van de samenleving. Kunst is een proces, geen product. Je moet het niveau aanpassen aan de amateur, omdat anders de interesse vervliegt. (Jos)

Is publiek belangrijk?

- * Publiek is toeschouwer.
- * Wanneer het publiek ontbreekt, is dit een deceptie voor de amateur. (Danny)
- * Is het niet leuk dat je als amateur iets kunt spelen zonder dat er publiek voor is? (Marcel)
- * Er is een verschil tussen scholing, gezelligheid, iets maken met amateurs (naar buiten komen).
- * Er is een gevaar dat de amateur op het niveau van scholing blijft steken. De volgende stap in de ontwikkeling is het naar buiten treden. (Francis)
- * In beeldende kunst mag je in je eentje - d.w.z. zonder publiek - kunst uitoefenen. (Hans)
- * Ik ben gevraagd les te geven aan een groep. Vervolgens ontstond bij deze groep behoefte aan een voorstelling. Inmiddels is er een harde kern over, die veel repeteert. (Nazjmiye)
- * Ik werk met een vaste groep amateurs, die hard werken om een bepaald niveau te halen. (Grietien)
- * Bij AV is er een tweedeling. Er is een groep die kunst maakt en er is een groep die communiceert. Alleen bij de tweede groep is er een wisselwerking met het publiek.

2. Het ontvangen van subsidie beperkt de autonomie van de professional die met amateurs werkt. Voor: 4 / Tegen: 15

Opmerkingen naar aanleiding van deze stelling

- * Het krijgen van subsidie, geeft je een kans om iets te maken. Na de voorstelling val je terug. Indien "mijn" amateurs de kans krijgen, zullen zij professioneel gaan optreden. (Grietien)
- * Er is een glijdende lijn tussen amateurs en professionals. (Gerard)
- * In de drie bijeenkomsten in september bleek dat de autonomie van de kunstenaar groot is. (Marja)
- * Er zijn grote verschillen in doelstellingen/niveaus bij amateurs.

3. Een choreograaf, componist, regisseur, etc. hoort de amateur als klant te zien en tegemoet te treden. Voor: 8 / Tegen: 11

4. Er is een hele markt waar profs met amateurs in opdracht kunnen werken en zo geld kunnen genereren in plaats van dat het de amateurs geld kost. Voor: 14 / Tegen: 5

Opmerkingen naar aanleiding van deze stelling

- * Wanneer je kunst in de vorm van een evenement aanbiedt, is er geld te verdienen met amateurkunst. (Norbert)
- * Het orkest werkt met sponsors. De tegenprestatie is het geven van een concert. (Lex)
- * Soms vormt amateurkunst concurrentie voor de semi-professionals. Het gaat dan met name om de top van de amateursector. Omdat zij beter betaalbaar zijn, krijgen zij bepaalde kansen. (Gerard)
- * Opdrachten verschaffen de middelen om weer verder te gaan. (Grietien)
- * Er is ook een artistieke reden om met amateurs te werken. (Gerard)
- * Het accepteren van opdrachten stelt eisen aan de kwaliteit. Met amateurs kun je deze kwaliteit niet altijd garanderen.
- * Amateurs hebben een zuiverdere houding richting kunst. (Nazjmiye)

5. Tijdens het maken van amateurkunst zou veel meer rekening moeten worden gehouden met het publiek. Voor: 5 / Tegen: 14

6. Het Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten zou scouting als speerpunt moeten nemen de komende jaren. Voor: 10 / Tegen: 9

7. De subsidievoorwaarden en regels van FAPK remmen amateur initiatieven af in plaats van dat deze worden gestimuleerd. Voor: 4 / Tegen: 7

8. Het fonds moet extra aandacht besteden aan disciplines binnen de amateurkunst die dreigen te verdwijnen. Voor: 10 / Tegen: 9

9. Het fonds zou binnen de amateurkunst gericht opdrachtgeverschap moeten uitoefenen. Voor: -/ Tegen: -

Opmerkingen naar aanleiding van deze stelling

- * Het fonds zou kwaliteitsimpulsen kunnen geven (zoals het verstrekken van compositie-opdrachten)
- * Het fonds zou door het uitoefenen van gericht opdrachtgeverschap talent een steuntje in de rug kunnen geven.
- * Het veld heeft een signaalfunctie. Zij moeten initiatieven aandragen (snuffelpalen).
- * De taak van het fonds is te ondersteunen, niet te stimuleren.
- * Het van bovenaf richting geven, zou niet ten koste mogen gaan van de "subsidiepot".
- * Het fonds moet niet te veel willen sturen.
- * Het afscheiden van een gedeelte van de subsidiepot voor initiatieven zou een goed idee zijn. (Nazjmiye)
- * Commissies kunnen - op basis van informatie van scouts - initiëren.
- * Grotere dialoog, minder bureaucratische, afwachtende houding van de medewerkers van het fonds.
- * Het fonds is al sturend door de keuzes die de commissies maken. Dit is een consequentie van het gekozen subsidiesysteem. (Gerard)
- * Het fonds moet niet de kwaliteit bepalen. (Walter)
- * Voor commissie, tegen commercie. (Danny)
- * Er zijn al andere fondsen die wel potjes voor bepaalde projecten hebben, zoals Unisono.
- * Het fonds moet keuzes maken, zijn gezicht laten zien. (Gerard)
- * Voorzitters van commissies kunnen hun mening uitdragen; beleids-medewerkers niet. (Willem)
- * Het fonds moet kleur bekennen in het kader van kwaliteit. Discussie is goed. (Ben)
- * Fonds moet zich beter bekend maken (profilieren, zichtbaar worden) bij mogelijke aanvragers. (Bas)
- * Per discipline zouden de regels bepaald moeten worden. Nu werken de regels voor bijvoorbeeld beeldende kunst beperkend. (Francis)
- * Er zouden ambassadeurs in het land moeten zijn.

* Er moeten regels zijn, maar de drempel moet lager (hulptroepen).

10. Het FAPK zou zich in het publieke debat veel duidelijker moeten profileren.

Voor: 17 / Tegen: 1

Tips voor het fonds voor vervolggerepreken of concrete opdrachten

De aanwezigen schrijven hun tips op en leveren ze in bij Steven.

Opmerkingen naar aanleiding van deze stelling

- * Compositie-opdrachten voor fanfares. Ook aan geïnteresseerde buitenlandse componisten. (Danny)
- * Cursus Blikopener op een of andere manier vastleggen voor de rest van Nederland/Actieve verspreidingstaak. (Francis/Walter)
- * Er zijn weinig interdisciplinaire festivals (amateurs + begeleiders).
- * Onderwerp voor Ronde Tafel:
 - Semi-professionalisme
 - scouting / koppeling disciplines
- * Intensievere samenwerking tussen professionals en amateurs.
- * Amateur-activiteiten in Europa verbinden. (Pauline)
- * Betere afstemming tussen de momenten waarop de kunstenaar de fondsen voor zijn idee moet interesseren en buitenlandse concerten moet vastleggen (kip en ei).
- * Met betrekking tot kleine projecten moet het fonds in staat zijn snel en actueel te werken. (Nazjmiye)
- * Afschaffing beroepsprocedures. (Gerard)
- * Nederland als internationaal gids-fonds.
- * Veel verantwoordelijkheid bij de secretarissen van de commissies neerleggen.
- * Verstrekken van disciplineoverstijgende opdrachten.
- * Tendensen signaleren en beïnvloeden.
- * Snelle pilotprojecten (snel proces).
- * Tussentijdse inschatting maken m.b.t. haalbaarheid aanvragen/korte lijnen. (Lex)
- * Optreden als pleitbezorger richting gemeentes/uitoefenen van pressie. (Bas)
- * Interactie fondsen professionals en amateurs.
- * Betere voorlichting over de juridische gevolgen van het aanvragen van subsidies (bijv. in het kader van persoonlijke aansprakelijkheid wanneer het project niet door gaat).
- * Complimenten voor de vormgeving van deze avond. Snel een vervolg. (Banno)